

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Copernicus-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 911/2010 kumoamisesta”

COM(2013) 312 final – 2013/0164 (COD)

(2014/C 67/17)

Esittelijä: **Edgardo Maria IOZIA**

Euroopan parlamentti päätti 1. heinäkuuta 2013 ja neuvosto 6. syyskuuta 2013 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Copernicus-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 911/2010 kumoamisesta

COM(2013) 312 final – 2013/0164 (COD).

Asian valmistelusta vastannut "yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus" -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. lokakuuta 2013.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. lokakuuta 2013 pitämässään 493. täysistunnossa (lokakuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 144 ääntä puolesta ja 1 vastaan 3:n pidätyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK on tyytyväinen Euroopan parlamentin ja neuvoston ehdotukseen asetukseksi Copernicus-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 911/2010 kumoamisesta, vaikka se valmistuikin vuoden myöhässä verrattuna vuonna 2011 laaditun etenemissuunnitelman ihanteelliseen aikatauluun.

1.2 ETSK on erityisen tyytyväinen siihen, että jäsenvaltiot ja Euroopan parlamentti ovat yhtyneet komitean vankkaan näkemykseen siitä, että GMES-ohjelma – joka on nyt saanut nimensä Copernicus – on sisällytettävä monivuotiseen rahoituskehukseen. Tämä mahdollistaa sen, että ohjelma voi todella toteutua, vaikka sen määrärahoja on leikattu 2 miljardia euroa alkuperäisiin suunnitelmiin verrattuna. Tämä leikkaus voi vaarantaa koko ohjelman. Komissio on osoittanut joustavuutta suosituksaan muuttamaan omaa kantaansa näin perusteellisesti.

1.3 ETSK vahvistaa vankan ja päättäväisen tukensa Euroopan unionin avaruusohjelmille. Horisontti 2020 -ohjelmaan kuuluvat Galileo- ja Copernicus-lippulaivaohjelmat tukevat innovointikykyä ja teknologian kehitystä ja auttavat Euroopan avaruusteollisuutta säilyttämään johtavan aseman kansainvälisiin kilpailijoihin verrattuna sekä edistävät suotuisan ympäristön luomista osaamiseen ja tutkimukseen liittyvien laadukkaiden työpaikkojen lisäämiseksi.

1.4 Sentinel-sarjan ensimmäisen satelliitin laukaisun lähes-tyessä ETSK suosittaa, että komissio määritteli selkeästi Copernicus-ohjelman hallinnonin, joka jää tällä hetkellä epäselväksi. ETSK:n mielestä Euroopan avaruuspolitiikan kaksi ensisijaista

toimijaa – Euroopan avaruusjärjestö ESA ja Euroopan sääsatelliittijärjestö Eumetsat – tulisi ottaa selkeästi mukaan avaruus- ja sääohjelmien hallinnointiin sekä ohjelman kokonaisvaltaiseen hallinnointiin. Tämä ei käy selkeästi ilmi komission asiakirjan johdanto-osasta. Ehdotetun asetuksen 12 artiklan 4 ja 5 kohtaa tulisi muuttaa siten, että siirrytään epäsuorasta muotoilusta ("voi antaa") suoraan muotoiluun ("antaa").

1.5 ETSK on jo useissa aiemmissa lausunnoissaan suhtautunut epäillen delegoitujen säädösten käyttöön, mikäli ei noudateta kirjaimellisesti EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen määräyksiä siitä, että säädösvallan siirron kesto on määrätty ja se koskee muita kuin keskeisiä osia. Tällaisten delegoitujen säädösten tulee olla yksityiskohtaisia siten, että ne tarjoavat selkeän viitekehyksen kaikille sidosryhmille.

1.6 ETSK suosittaa, että tarkennetaan tarjouskilpailuja koskevia sääntöjä, joissa määritellään edellytykset yritysten osallistumiselle Copernicus-ohjelman toimiin. Säännöissä on otettava asianmukaisesti huomioon pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (Small Business Act) sitoumusten mukaisesti ja ottaen huomioon sisämarkkinoiden toimenpidepaketin mukaiset näkymät sisämarkkinoiden kehityksestä. Selkeä ja vakaa sääntelykehys on ehdottoman tärkeä yksityisten investointien näkökulmasta.

1.7 ETSK on yhtä mieltä Copernicus-ohjelman mahdollisesta taloudellisesta potentiaalista ja sen yhdenmukaisuudesta Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden kanssa ja toivoo, että tarkasteltavana oleva asetus hyväksyttäisiin nopeasti, jotta monivuotisen rahoituskehukseen kuuluvat toiminnot voitaisiin

käynnistää heti tammikuussa 2014. Komitea toivoo, että toimintaketjun loppupäätä tukevia toimia vahvistettaisiin huomattavasti Copernicus-ohjelmassa. Tällä hetkellä ne määritellään tavoitteissa, mutta välineitä ei eritellä selkeästi. Ne olisi sisällytettävä asetukseen, ja komissiolle olisi annettava erityisiä vastuualueita.

1.8 Jotta mukaan saadaan mahdollisimman paljon yrityksiä, ETSK pitää ehdottoman tärkeänä sellaista foorumia, joka todella mahdollistaa investointien, työllisyyden ja kehityksen edistämisen. Tämän kannalta komitea pitää välttämättömänä, että tiedot asetetaan vapaasti ja maksuttomasti kaikkien eurooppalaisten toimijoiden saataville, ja korostaa painokkaasti, että on aloitettava neuvottelut unionin ulkopuolisten maiden kanssa täysimuotoiseen vastavuoroisuuteen perustuvasta järjestelmästä niiden maiden yritysten kanssa, joilla on pääsy tietoihin. Tällaisten sopimusten puuttuessa ETSK pitää aiheellisena, että näiden maiden yrityksille luodaan lisenssijärjestelmä, joka rajoittaa pääsyä Copernicus-ohjelman tietoihin muiden kuin keskeisten tietojen osalta. Vapaa pääsy tulisi taata kaikille kehitysmaille ja joka tapauksessa aina hätätilanteissa.

1.9 Kun otetaan huomioon tarvittava jatkuva taloudellinen sitoutuminen ja tietojen arkaluonteisuus, ETSK kannattaa sitä, että Euroopan unionista tulee järjestelmän omistaja. Komitea toteaa, että asetusehdotuksessa ei määritellä tällaisten tietojen hallinnointiin ja siirtoon tulevaisuudessa liittyviä menettelytapoja, kustannuksia ja vastuualueita. Komitea toivoo, että tätä asiaa selvennetään.

1.10 ETSK kehottaa painokkaasti kaikkia EU:n toimielimiä – erityisesti Euroopan parlamenttia, jolla on vielä muutama merkityksellinen täysistunto ennen seuraavia vaaleja – hyväksymään asetuksen pikaisesti ottaen huomioon ehdotetut parannukset ja näin mahdollistamaan Copernicus-ohjelman jatkumisen. Mikäli asetusta ei hyväksytä hyvissä ajoin, on olemassa todellinen vaara siitä, että ohjelma jää ilman rahoitusta.

2. Johdanto

2.1 Tarkasteltavana olevassa asetuksessa määritellään asianmukaiset oikeudelliset puitteet Euroopan maanseurantaohjelman GMES:n (ympäristön ja turvallisuuden maailmanlaajuinen seuranta) hallinnointiin ja rahoitukseen sen uudessa operationaalisessa vaiheessa vuodesta 2014 eteenpäin. Tämän vuoksi kumotaan asetus (EU) N:o 911/2010, jolla ohjelma perustettiin ja joka on voimassa vuoden 2013 loppuun saakka.

2.2 Asetuksen myötä GMES-ohjelma saa virallisesti nimekseen Copernicus.

2.3 Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus ja erityisesti sen 189 artikla huomioon ottaen ehdotus uudeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koskee seuraavia kohtia:

- 1) nimen muutos Copernicus-ohjelmaksi
- 2) GMES-ohjelman hallinto sen operatiivisessa vaiheessa, jotta komissio voi siirtää tehtäviä eri toimijoille
- 3) rahoitus vuosina 2014–2020.

2.4 Kuten tiedonannosta ilmenee, "Copernicus rakentuu kuuudesta palvelusta: meriympäristön ja ilmakehän seuranta, maankartoitus, ilmastonmuutoksen seuranta sekä tuki hätätilanteiden ja turvallisuuden alalla. Copernicus-ohjelmassa käytetään satelliitteista ja in situ -mittalaitteista kuten poijuista, ilmapalloista tai ilma-antureista saatuja havaintoja, jotta voidaan tuottaa ajantasaista, luotettavaa ja lisäarvoa synnyttäviä tietoja ja ennusteita esimerkiksi maa- ja kalatalouden, maankäytön ja kaupunkisuunnittelun, metsäpalojen torjunnan, katastrofivalmiuden, merikuljetusten tai ilmansaastumisen seurannan tueksi. Copernicus-ohjelmalla edistetään myös talouden vakautta ja kasvua vauhdittamalla kaupallisten sovellusten kehittämistä (nk. toimintaketjun loppupään palvelut) monilla eri sektoreilla tarjoamalla täysi ja avoin pääsy Copernicus-ohjelman seurantatietotuotteisiin. Copernicus on yksi ohjelmista, jotka on tarkoitettu toteuttamaan älykäs, kestävä ja osallistava kasvua koskevan Eurooppa 2020 -strategian puitteissa. Ohjelma sisällytettiin strategian teollisuuspolitiikkaa koskevaan aloitteeseen, koska siitä on hyötyä monien unionin toiminta-alojen kannalta."

2.5 Avaruusinfrastruktuuria on tähän mennessä rahoitettu noin 3,2 miljardilla eurolla pääosin ESA:n kautta (yli 60 %) ja EU:n varoista (noin 30 %) tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman kautta.

2.6 Yksittäiset jäsenvaltiot eivät kykene rahoittamaan operatiivista vaihetta, joka koskee sekä tietojen hyödyntämistä että avaruusinfrastruktuurin uusimista, koska kustannukset ovat niin mittavat. Asetuksen myötä EU ottaakin vastuulleen Copernicus/GMES-ohjelman operatiivisen vaiheen ja sitoutuu rahoittamaan sitä 3 786 miljoonalla eurolla (vuoden 2011 hinnat).

2.7 Tiedonannossaan "Eurooppa 2020 -strategiaa tukeva talousarvio" (COM(2011) 500 final, 29.6.2011) komissio ehdotti GMES-ohjelmaa rahoitettavaksi monivuotisen rahoituskehityksen ulkopuolelta vuosina 2014–2020.

2.8 ETSK vastusti ehdottomasti tätä komission ehdotusta siirtää GMES-ohjelman kehittämisen ja loppuunsaattamisen edellyttämä rahoitus ulkopuolelle eli erityiselle rahastolle. ⁽¹⁾

⁽¹⁾ EUVL C 299, 14.10.2012, s. 72.

2.9 Parlamentti hylkäsi tämän ensimmäisen ehdotuksen ulkopuolisesta rahoituksesta 16. helmikuuta 2012 antamassaan päätöslauselmassa P7_TA(2012)0062. Monivuotisesta rahoituskehystä 7.–8. helmikuuta 2013 annetuissa Eurooppa-neuvoston päätelmissä todetaan, että ohjelma olisi rahoitettava rahoituskehysten alaotsakkeesta 1a niin, että määrärahojen enimmäismäärä olisi 3 786 miljoonaa euroa (vuoden 2011 hinnat), josta olisi säädettävä monivuotista rahoituskehystä koskevassa asetuksessa.

2.10 Myös kansallisilla avaruusjärjestöillä on omia maanseuranta- ja järjestelmiä. Komissio toteaa tiedonannossaan, että ne eivät kuitenkaan ole löytäneet tapaa tehdä yhteistyötä kestävien toimintaohjelmien rahoittamiseksi ympäristöseurannan alalla. Tällaisen seurannan jatkaminen on kuitenkin ratkaisevan tärkeää, kun otetaan huomioon viranomaisiin kohdistuva kasvava poliittinen paine tehdä tietoon perustuvia päätöksiä ympäristön, turvallisuuden ja ilmastonmuutoksen alalla ja tarve noudattaa kansainvälisiä sopimuksia.

3. Yleistä

3.1 Copernicus/GMES-ohjelman avaruusinfrastruktuurin kehittämisestä vuodesta 2005 tähän päivään asti on vastannut ESA, joka saa erillistä rahoitusta lähes 2 miljardia euroa, ja sitä on tuettu EU:n varoista tutkimuksen seitsemännen puiteohjelman avaruutta koskevasta aihealueesta noin miljardilla eurolla. Tähän mennessä käytetyt ja loppuvuodeksi 2013 suunnitellut varat ovat yhteensä 3,2 miljardia euroa.

3.2 Johdanto-osan 17 kappaleessa todetaan, että ohjelman laajuuden vuoksi sen täytäntöönpano olisi siirrettävä tahoille, joilla on asianmukainen tekninen ja ammatillinen kapasiteetti. Osa niistä mainitaan johdanto-osan seuraavassa (18) kappaleessa. Operatiivisen vaiheen onnistumisen kannalta onkin välttämätöntä, että asetuksen mukaisissa hallinnointia koskevissa sopimuksissa otetaan huomioon Euroopassa oleva todellinen kapasiteetti satelliitti-alalla ja satelliittien tiedon hyödyntämisessä. Johdanto-osan 18 kappaleessa ei mainita lainkaan ESA:ta ja Eumetsatia, vaikka ne ovat kaksi ensisijaista toimijaa, joilla on suunnitteluun, toimintaan ja hallintoon liittyvää osaamista satelliitti-alalla Euroopassa.

4. Erityistä

4.1 Avaruusallalla eräät Euroopan valtiot ovat muodostaneet kaksi merkittävää järjestöä: ESA:n ja Eumetsatin. ESA, jonka vuosibudjetti on yli 4 miljardia euroa ja henkilöstövahvuus noin 2 250 työntekijää (vuonna 2011), on kehittänyt ja hallinnoinut useita merkittäviä ympäristösatelliitteja (ERS, Envisat, Cryosat, SMOS, GOCE, SWARM) sekä kehittänyt eurooppalaiset säättutkimussatelliitit Meteosatin, MSG:n (Meteosat Second Generation) ja Met-OP:n. ESA säilyttää ja jakaa myös tietoja lukuisista kolmansien osapuolten tutkimushankkeista (*third party missions*). Eumetsat on säättutkimussatelliittien hyödyntämiseen pyrkivä eurooppalainen järjestö, jonka vuosibudjetti on noin 300 miljoonaa euroa ja työntekijöiden määrä noin 280 (vuonna 2011). Se käsittelee ja jakaa erityisesti meteorologisia tietoja.

4.2 Näiden kahden merkittävän järjestön lisäksi on muita EU:n virastoja, jotka osallistuvat EU:n avaruuspolitiikkaan. Ne on lueteltu seuraavassa taulukossa (?):

Virasto	Tärkeimmät toiminnot	Budjetti (euroa) ja henkilöstö (2007)
Euroopan GNSS-virasto (GSA)	eurooppalaisten satelliittinavigointiohjelmien (esim. Galileo) hallinnointi	5,4 miljoonaa (2009) – 50 henkilöä
EU:n satelliittikeskus (EUSC)	EU:n tukeminen satelliittikuvien analysoinnissa	16 miljoonaa (2011) – 100 henkilöä
Euroopan ympäristökeskus (EEA)	ympäristönäkökohtien sisällyttäminen talouspolitiikkoihin	41 miljoonaa (2012) – 220 henkilöä
Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA)	tekninen ja tieteellinen tuki meriturvallisuutta ja merten pilaantumista koskevaa EU:n lainsäädäntöä laadittaessa	54 miljoonaa (2010) – 200 henkilöä
Frontex	jäsenvaltioiden toiminnan koordinointi rajaturvallisuuden alalla	22 miljoonaa (+13 miljoonan varaus) – 170 henkilöä
Euroopan puolustusvirasto (EDA)	yhteistyö puolustusvalmiuksien ja -materiaalin alalla	31 miljoonaa (2010) – 100 henkilöä
Euroopan tutkimusneuvosto (ERC)	osa tutkimuksen 7. puiteohjelmaa; tieteellisen tutkimuksen ja huipputasaamisen tukeminen Euroopassa	32 miljoonaa (2009) – 220 henkilöä
Tutkimuksen toimeenpanovirasto (REA)	tutkimuksen 7. puiteohjelman useiden erityisohjelmien arviointi ja hallinnointi	31 miljoonaa (2009) – 349 henkilöä

4.3 Edellä esitetyt luvut kuvaavat EU:n virastojen, ESA:n ja Eumetsatin tämänhetkistä toimintakapasiteettia satelliittialalla. Komission tulisi ohjelman vaatimusten osalta ottaa huomioon kaikki käytettävissä olevat resurssit ja ammatitaito.

4.4 Johdanto-osan 18 kappaleessa ei erikseen mainita ESA:ta ja Eumetsatia Copernicus-ohjelman täytäntöönpanosta vastaavina toimijoina. Niiden lisääminen olisi tarpeen, kun otetaan huomioon jäljempänä oleva 11 artikla.

4.5 Ehdotetun asetuksen 12 artiklan 4 ja 5 kohtaa tulisi muuttaa siten, että siirrytään epäsuorasta muotoilusta ("voi antaa") suoraan muotoiluun ("antaa").

(?) Lähde: PACT-European Affairs.

4.6 Komissio erittelee talouskasvua ja työllisyyttä koskevat tavoitteet 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 4 kohdan b alakohdassa Copernicus-ohjelman tärkeimpien tavoitteiden joukossa.

4.7 ETSK on asiasta yhtä mieltä, mutta kehottaa ryhtymään erityisiin ja asianmukaisiin toimiin tavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisesti tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä (toimintaketjun loppupään sovellukset), jotka ratkaisevat lisäarvon tuotantotoimintojen kannalta. Keskeisiä ovat toimenpiteet, joilla jaetaan tietoa, kannustetaan sovellusten kehittämiseen järjestelmästä saatavien tietojen perusteella ja lisätään tietämystä Copernicus-ohjelman potentiaalista. Ne olisi sisällytettävä asetukseen siten, että viitataan erikseen toimenpiteisiin, joita mainittujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää.

Bryssel 16. lokakuuta 2013

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Henri MALOSSE
